

SUOMEN MEHILÄISHOITAIN LIITTO, SML RY
Ullanlinnankatu 1 A 3
00130 Helsinki

LAUSUNTO
17.6.2024
Asianumero: VN/8175/2024
VN/8175/2024-MMM-9

Maa- ja metsätalousministeriö,
PL 30, 00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo.mmm@gov.fi

SUOMEN MEHILÄISHOITAJAIN LIITTO RY LAUSUNTO metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §, 4 § ja 5 §:n muuttamisesta

Suomen Mehiläishoitajain Liitto SML Ry:n tavoitteena on, että mehiläistarhaajat voivat harjoittaa elinkeinoaan koko Suomen alueella ja tarjota myös pölytyspalvelua viljelijöille. Näin tuetaan myös maaseudun elinkelpoisuutta ja edistetään sekä luonnon että viljeltyjen kasvien pölyttymistä. Karhut aiheuttavat vuosittain mehiläistarhoilla vahinkoja seuraavaksi eniten porovahinkojen jälkeen. Tiheään karhukannan alueilla tarhaajat ovat siirtäneet mehiläistarhoja asutuksen piiriin, mutta sen seurauksena pihapiirissä tapahtuneet vahingot ovat lisääntyneet (vuonna 2023 SML:lle ilmoitetuista vahingoista 37%).

Pelko terveyttä ja turvallisuutta uhkaavat tilanteet, mehiläistarhoilla ja pihapiireissä, sekä vahingoista aiheutuvat kustannukset uhkaavat lopettaa mehiläistarhauksen kokonaan tiheään karhukannan alueilla.

Suomen Mehiläishoitajain Liitto katsoo, että karhukanta on voitava pitää Suomessa EU:n luontodirektiivin velvoitteen mukaisesti ihmisarkana. Myös sosioekonomisten syiden vuoksi karhukanta on kyettävä pitämään siedettävällä tasolla. Nykyinen karhukanta (2100-2250 yksilöä, Luken kanta-arvio 2024) johtaa vääjäämättä yhteentörmäyksiin, jossa myös henkilövahinkojen riski on lisääntynyt. Karhu on tiukasti suojeltu laji, mutta suotuisan suojelun tason ylläpitämiseksi Suomessa riittäisi noin 1000 karhuksilöä.

Karhun kannanhoidollista metsästystä on tehty jo pitkään ja siitä huolimatta karhukanta kasvaa ja voi hyvin. Metsästyksen lopettamiselle ei näin ole mitään todellisia perusteluita. Vahinkoperusteisia poikkeuslupia on viimeisen 10 vuoden aikana haettu kahdeksan, joista vain kolmella (riistakeskuksen raportointi) on karhu saatu metsästettyä. Lisäksi lupamenettely tiedonhakuvelvoitteineen on hakijalle erittäin vaativa ja aikaa vievä. Karhun reviiri on laaja ja metsästäjän pelko on saanut karhun toistaiseksi väistämään ihmistä ja vahinkoperusteisen luvan täytäntöön panijaa mehiläistarhalla. Pelkästään vahinkoperusteiset poikkeusluvut eivät pysty poistamaan vahinkoa aiheuttavia yksilöitä kuin satunnaisesti.

Tosiasiallinen keino on kannanhoidollinen metsästys, jossa todennäköisimmin vähemmän ihmisarat yksilöt saadaan poistettua.

SML:n tavoitteet:

- Karhu pysyy ihmisarkana
- Vahinkoyksilöt poistetaan nopeasti
- Kannanhoidollisella metsästyksellä pidetään karhukanta vahinkoja ennaltaehkäisevästi suotuisan suojelun tasolla (1000 yksilöä)
- Pelko karhua kohtaan vähenee ja myönteinen asenne karhua kohtaan palautuu

- Ihmisvahinkojen todennäköisyyden kasvu kääntyy laskuun
- Karhujen aiheuttamat vahingot pysyvät sosioekonomisesti siedettävänä
- Kannattavan mehiläistarhauksen harjoittaminen on mahdollista muuallakin kuin Lounais-Suomessa

Toimenpiteet, joilla tavoitteisiin päästään:

- Vahinkoa aiheuttavat yksilöt on voitava lopettaa välittömästi.
- Vahinkoperusteiset lupapäätökset on saatava vuorokaudessa.
- Kannanhoidollinen metsästys on saatava toimimaan niin, että karhukanta pysyy suotuisan suojelun ylläpitämiseksi vaadittavalla tasolla (noin 1000 yksilöä).
 - KHO:n päätösten (KHO 99:2023 ja KHO 100:2023) ohjaamana kannanhoidollisten lupapäätösten perustelut muutetaan oikeuskäytännön kriteerit täyttäviksi
 - SML korostaa, että KHO:n päätökset eivät ole esteenä kannanhoidollisille poikkeusluville, vaan ne on perusteltava paremmin täsmällisillä ja alueellisilla kanta-arvioilla
- Kannanhoidollisen metsästyksen ensisijaiseksi tavoitteeksi saadaan vahinkoa aiheuttavat yksilöiden poistaminen. Metsästäjiä täytyy informoida karhujen aiheuttamista vahingoista ja tästä ensisijaisesta tavoitteesta.
- Karhukannan arviointi on luotettavaa. DNA-analyysit ja laskennan korjauskertoimet Ruotsin mallin mukaisiksi.

Kommentit pykälämuutosehdotuksiin:

2 §:n 1 momentin 1 kohtaa muutettaisiin niin, että siihen lisättäisiin lajin biologisten ominaispiirteiden huomioon ottaminen.

SML:n mielestä on hyvää ja kannatettavaa, että myös lajin biologiset ominaispiirteet otettaisiin huomioon. Karhun reviiri on laaja. Mehiläistarhojen vahingoista iso osa tapahtuu aikaan, jolloin joko kuivasta maaperästä tai liiasta kosteudesta johtuen katkeamaton jälkiseuranta ei onnistu eikä siten vahinkoa aiheuttaneen yksilön 100 prosenttinen tunnistaminen ole mahdollista.

2 §:n 1 momentin 4 kohtaa muutettaisiin niin, että metsästyslain 41 a §:n 1 momentin 1 kohdan poikkeus perusteen osalta Suomen riistakeskuksen tulisi ottaa huomioon poikkeusluvan myöntämisedellytyksiä arvioidessaan turvattavan lajin kanta maakunnassa ja koko maassa, sekä lajin biologiset ominaispiirteet ja elin voimaisuuteen liittyvät uhat. Asia liittyisi metsäpeuraan.

SML ry:n mielestä on hyvä ja kannatettava, että lajin kanta maakunnassa otettaisiin huomioon, mutta myös koko maan tilanne ja alueen asutustiheys sekä elinkeinot (mehiläistarhaus ja pölytystä tarvitsevat viljelijät kuin myös muut vahinkoja kärsivät) on huomioitava.

Pykälän 3 momenttia muutettaisiin niin, että muun tyydyttävän ratkaisun harkintaa täsmennettäisiin. Poikkeusluvan kohteena olevan karhun, suden, ilveksen tai ahman loukkuttamista tai nukuttamista ja siirtämistä toisaalle ei voitaisi pitää tyydyttävänä ratkaisuna.

SML ry katsoo, että tämä muutosehdotus on hyvä ja kannatettava. Karhun siirtäminen tai karkottaminen siirtävät vain ongelman toiselle alueelle ja karhu voi palata hyvinkin kaukaa takaisin. Karhun loukkupyntiä on kokeiltu eikä sillä ole onnistuttu karhua turvallisesti esimerkiksi mehiläistarhalta pyytämään.

Kommentit 4 §:stä: Pykälän 1 momenttia muutettaisiin niin, että kun sääolosuhteista tai muusta perustellusta syystä johtuen vahinkoa aiheuttavan yksilön tunnistaminen ei ole mahdollista, voidaan

poikkeuslupa myöntää alueellisesti kohdentamatta poikkeuslupaa tiettyyn yksilöön ottaen huomioon lajin biologiset ominaispiirteet.

SML ry:n mielestä tämä muutos on erittäin hyvä ja kannatettava, koska karhun vierailusta tarhalla on voinut kulua jo aikaa (mehiläistarhoilla käydään kesäkaudella noin viikon välein) tai vaikka tarhalta olisi päästy tuoreille jäljille eivät koirat, esimerkiksi voimakkaan sateen takia, ole pysyneet jäljillä.

Kommentit 5 §:stä: Pykälän 1 momenttia muutettaisiin niin, että poikkeusluvan voimassaoloaika pidennettäisiin 21 vuorokaudesta 31 vuorokauteen.

Poikkeusluvan voimassaolon ajan pidentäminen on kannatettava ja hyvä muutos. Karhun vahinkoperusteisista luvista on kokemuksia, että kun metsästäjät poistuvat mehiläistarhalta luvan voimassaolon päätyttyä, uusi vahinko tapahtuu heti seuraavana yönä. SML ry huomauttaa myös, että viimeisen 10 vuoden aikana myönnettyistä, muun Suomen kuin poronhoitoalueen, kahdeksasta vahinkoperusteisesta luvasta vain kolmella on onnistuttu vahinkoa aiheuttava yksilö lopettamaan. Raskas luvan hakijan tiedonhakuvelvoite ja luvan viive ovat osaltaan vaikuttamassa huonoon lopputulokseen.

Helsingissä 17.6.2024,

Susanna Eloranta
Toiminnanjohtaja
Suomen Mehiläishoitajain Liitto SML Ry